

Hieronder vindt u alle vlinder- en libellenwerkgroepen. Tenzij anders vermeld, zijn onderstaande werkgroepen vlinderwerkgroepen.

Achterhoek

Silvia Reinderink
Beatrixstraat 2a
7151 DL Eibergen

Insectenwerkgroep Alblasserwaard

Leo van Beesd
Nachttegaallaan 15
3362 XT Sliedrecht

Alphen aan den Rijn

Dinky van Berkel
Kromme Aarweg 3a
2403 NB Alphen a/d Rijn
stef.strik@planet.nl

Amersfoort

Monique Heijink
Mandolinestraat 14
3822 DW Amersfoort
r.deman@archis.nl

Apeldoorn

Arend van Werven
Honte 3
7333 HR Apeldoorn
avwerven@wish.nl

IVN Bakel/Milheeze

Toni van der Elsen
Antoon Coolenstraat 64
5421 RC Gemert

Barneveld

Anko de Graaff
Vliegersveldenlaan 30
3771 XG Barneveld
a.m.degraaff@vet.uu.nl

Bergeyk/Eersel

Wil van Herk
Laaghuizerweg 5
5521 LB Eersel
wil.lia.van.herk@wolmail.nl

Bijloop en Turfvaart

Marga van Hassel
Zundertseweg 66
4715 CK Rucphen

Vlinder- en libellenwerk- groep Brabant Oost

Dick Rakhorst
Fokkershoek 29
5473 VD Heeswijk
gdrakhorst@home.nl

Insectenwerkgroep Culemborg

Annette van Berkel
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
ahvanberkel@planet.nl
www.nvwc.nl

Redactie: wisseling van de wacht

Tijdens de laatste redactievergadering heeft de redactie afscheid genomen van Cokkie Gadella. Cokkie heeft zes jaar lang deel uit gemaakt van de redactie. Met ingang van het volgende nummer zal ook Jan de Gooijer zijn functie als redactielid neerleggen. Jan heeft vanaf het allereerste nummer in 1986, dus bijna twintig jaar, in de redactie gezeten. Dat was aanleiding om hem tijdens de landelijke dag in de bloemetjes te zetten. Gelukkig zijn wij erin geslaagd enkele enthousiaste nieuwe redactieleden te vinden. Marja Bosveld en Albert Vliegenthart zijn al toegetreden, later dit jaar volgt Nicolien Peet. De redactie heeft daarmee een aanzienlijke verjonging ondergaan. De gevolgen daarvan zullen in de komende tijd zichtbaar worden.

Tweemiljoenste waarneming

Het Landelijk Bestand van De Vlinderstichting blijft groeien. Jaarlijks sturen enkele honderden waarnemers hun waarnemingen in naar De Vlinderstichting. Voor het jaar 2003 zijn al meer dan 80.000 waarnemingen van vrijwilligers toegevoegd en daarmee is het Landelijk Bestand Vlinders gegroeid tot ruim twee miljoen waarnemingen! De twee miljoenste waarneming werd gedaan door Karin van de Logt en het betrof vier atalanta's die in juli 2003 in Oisterwijk (provincie Noord-Brabant) werden waargenomen. Op de Landelijke Vlinderdag 2004 werd het behalen van de tweemiljoenste waarneming gevierd en werd Karin in het zonnetje gezet.

De Vlinderstichting lid van IUCN

Onlangs is De Vlinderstichting toegelaten als lid van IUCN. De International Union for the Conservation of Nature, ook genoemd de World Conservation Union (IUCN) is de enige natuurbeschermingsorganisatie die zowel staten als niet-gouvernementele organisaties (ngo's) als leden heeft. Daarnaast kent de unie een groot internationaal netwerk van

Sponsor een vlinder en kom in de atlas

Het is nog steeds mogelijk uw naam te verbinden aan een van de vele vlindersoorten in de atlas. Dit kan al voor € 150,- per soort. Wanneer u dat wilt, wordt uw naam bij de soorttekst gepubliceerd en uiteraard krijgt u een exemplaar van de atlas. Naast soortspensoring kunt u natuurlijk ook een algemene bijdrage geven voor de atlas. Want alle bijdragen (op giro 5134425 onder vermelding van 'bijdrage Atlas Dagvlinders') zijn vanzelfsprekend van harte welkom.

Een aantal mensen heeft al een vlinder in de atlas uitgekozen. Het oranjetipje blijkt hierbij met afstand de populairste vlinder te zijn. Op onze website www.vlinderstichting.nl kunt u als voorbeeld de concept-soortbeschrijving van het gentiaanblauwtje vinden. Ook een overzicht van de gesponsorde vlinders is daar te zien. U vindt er ook meer informatie over de atlas en sponsoring van soorten. Of neem contact op met Liesbeth van Agt (e-mail liesbeth.vanagt@vlinderstichting.nl of tel. 0317 467346). Voor bedrijven zijn er nog andere sponsormogelijkheden. Ook daarover vindt u informatie op www.vlinderstichting.nl of via José Kok (jose.kok@vlinderstichting.nl of tel. 0317 467346).

Member of

IUCN

The World Conservation Union

wetenschappers verdeeld over zes commissies. Deze zes Internationale Commissies van IUCN vormen gezamenlijk een internationaal netwerk van meer dan 10.000 wetenschappelijke vrijwilligers op het gebied van behoud van biodiversiteit, beheer van natuurlijke hulpbronnen, milieutechniek, beleid, recht en voorlichting. IUCN staat sinds de oprichting in 1948 voor natuurbehoud in een rechtvaardige wereld. Hij definieert beschermde gebieden en is bekend van de Rode Lijst van bedreigde soorten. IUCN beïnvloedt beleid, ondersteunt lokale natuurorganisaties, voert waar nodig projecten uit en ontwikkelt internationaal natuur- en milieurecht (zoals de Convention on International Trade of Endangered Species (CITES) en de Convention on Biological Diversity (CBD)).

Rectificatie

In het artikel 'Begrazing en dagvlinders: op zoek naar de juiste balans' stond een onvolledig internetadres vermeld bij het project FORBIOBEN. Het volledige adres is <http://www.iger.bbsrc.ac.uk/Forbioben/index.html>.

Campagne 'Laat uw tuin leven' bij Intratuin

De Vlinderstichting organiseert samen met Intratuin en Milieu Centraal de campagne 'Laat uw tuin leven'. Met deze campagne beogen de organisaties het natuur- en milieuvriendelijk tuinieren onder de aandacht van de bezoekers van Intratuin te brengen. Door bij de inrichting en het onderhoud van de tuin meer rekening te houden met de natuur en het milieu, krijgen vlinders, vogels en andere dieren meer kans in de tuin. De campagne is gestart op 22 april 2004 in alle vestigingen van Intratuin en loopt door tot en met 29 mei 2004. Gedurende deze zes weken krijgt u in de tuincentra veel tips en ideeën aangereikt voor meer leven in uw tuin! Zo is er een kleurrijke folder, die u gratis mee kunt nemen. En kunt u producten die de natuur in uw tuin halen, herkennen aan een speciale vlinderwijzer. Ook kunt u meedoen aan een prijsvraag, waarmee u een heuse vlindertuin kunt winnen! Meer informatie: www.intratuin.nl, www.milieucentraal.nl en www.vlinderstichting.nl.

www.vlindernet.nl verder uitgebreid

Op onze website www.vlindernet.nl zijn voor de nachtvlinders nieuwe gegevens opgenomen. Naast vele nieuwe foto's zijn er ook veel nieuwe waarnemingen toegevoegd. Dit heeft als resultaat dat alle ver-

WERKGROEPEN

Den Bosch e.o.

Ko Bieman
Benedictijnenborch 20
5241 KP Rosmalen
bier1@home.nl

Den Helder

Klaas Kaag
Kofstraat 14
1784 RP Den Helder
Klaas.Kaag@hetnet.nl

KNNV afd. regio Doetinchem

Marcel Hendriks
Moerbeibloesem 29
7006 MP Doetinchem
marcelhendriks@wish.net

Dongen (Ken en Geniet)

Fia Grootzwagers
Triangelalaan 17
5101 AG Dongen
fia.grootzwagers@wanadoo.nl

Drenthe

Jelle de Vries
Zuideresweg 10
9441 TZ Orvelte
r&w.ketelaar@castel.nl

Libellenwerkgroep Drenthe

Gerard Abbingh
Muddegoorn 78
9403 NK Assen
g.abbingh@hetnet.nl

Friesland

Gerard Bergsma
Bosweer 29
8426 GS Appelscha
bergsmagj@cs.com
home.wxs.nl/~msinnema/vwg

Groningen 'Stad en ommelaand'

Henk Sangers
Hemsterhuislaan 75
9752 NC Haren
h.sangers@tref.nl

Libellenwerkgroep Groningen

Dhr. B. van der Wetering
Lichtboei 259
9732 KD Groningen

Hoeksche waard

Henk Bunjes
Spuidijk 11
3262 LH Oud-Beijerland
h.bunjes@hetnet.nl
www.hwl.nl

KNNV Hoorn

Henny van de Groep
p/a Yellowlaan 24
1695 HV Blokker
hoorn@knnv.nl
www.knnv.nl/hoorn

spreidingskaartjes van nachtvlinders meer gegevens bevatten en een nauwkeuriger verspreidingsbeeld opleveren. Op eerdere versies van het VlinderNET werden kaartjes gepresenteerd met stippen op 10x10 kilometer nauwkeurig. Nu worden alle stippen op uurhokniveau (5x5 km) gepresenteerd. De kaartjes bevatten nu de bijgewerkte waarnemingen tot en met 2003. Bijzonder is dat in de verspreidingskaartjes de gegevens uit twee grote databestanden zijn samengevoegd. Naast nachtvlindergegevens uit het Landelijk Bestand Vlinders van De Vlinderstichting, bevatten de kaartjes ook de waarnemingen van nachtvlinders van de Werkgroep Vlinderfaunistiek van EIS-Nederland. Hiermee is VlinderNET de meest actuele en volledige informatiebron voor nachtvlinders van Nederland.

In de ban van konijnen

In aanvulling op het artikel vindt u hier nog een aantal konijnonvriendelijke nectarplanten:

Agapanthus
engelwortel (*Angelica*)
vuurwerkplant (*Dictamnus*)
kaasjeskruid (*Malva moschata*)
geranium
dovenetel (*Lamium*)
Ranunculus
Polygonum
longkruid (*Pulmonaria*)
zeepkruid (*Saponaria*)
Jacobs kruiskruid (*Senecio jacobaea*)
andoorn (*Stachys*)
Veronicastrum
maarts viooltje (*Viola odorata*)

GIFTEN

Van J.H. B te W. ontvingen wij een mooie gift van € 200,-. Ook mochten wij van enkele andere gulle gevers een bedrag van € 100,- ontvangen. Allemaal hartelijk dank!

Kop van Overijssel

Bert van Geel
De Rikking 198
8332 CK Steenwijk

Krimpenerwaard

Paul Schrijvershof
Corellistraat 14
2901 KB Capelle a/d IJssel
marijke.paul@hetnet.nl
www.nvww.nl

Limburg

Jo Queis
Spaanse singel 2
6191 GK Beek

Libellenwerkgroep Limburg

Dhr. J.T. Hermans
Hertestraat 21
6067 ER Linne

De Top van Limburg

Ger Beumeler
Pr. Beatrixstraat 24
6591 EX Gennep
g.beumeler@planet.nl

Mark en Leij

Frans Vermeer
Ghil 4
5111 ED Baarle-Nassau
vermeer@ghil.demon.nl

De Marne

Dirkje Stoltenborgh
Leensterweg 31
9977 PA Kloosterburen
stoltenborgh@veteranen.nl

Vlinder- en libellenwerkgroep Nieuwkoop-Noorden

Paul van Hoek
Molenstraat 37
2461 AE Ter Aar
pvanhoek@worldonline.nl

IVN Nijkerk

Lydia Berghuis
Putterbrink 2
3881 LK Putten
bhkoopman@zonnet.nl

Noord-Kennemerland

Els Swart
Bakkersweg 20
1852 EE Heiloo

Noordoost-Overijssel

Egbert Pullen
Rembrandtstraat 82
7771 XJ Hardenberg
egbert.pullen@hetnet.nl
home.hetnet.nl/~m-pullen

Noordoost-Veluwe

Els Koopmans-Grommé
Bongerdplein 1
8162 AW Epe
e.d.van.dissel@hccnet.nl

WERKGROEPEN

Noordwest-Veluwe

Bert Beens
Van Lennepstraat 11
3842 XW Harderwijk
bertbeens@wanadoo.nl

Oss

Cun Wijnen
Wijststraat 15
5384 RA Heesch

Otterlo

Marika van de Pol
Elspeterweg 78 a
3888 MX Uddel
marika@hetnet.nl

Libellenwerkgroep Overijssel

Evert Ruiter
Houtmanstraat 10
8023 EA Zwolle

Schoonebeek

Conny Mazee
Europaweg 43
7761 AA Schoonebeek
co.bosch@hccnet.nl

Utrecht

H. Hendriks
J. de Bekastraat 2
3514 VM Utrecht

Voorne-Putten

Jolanda ten Thije
Orion 47
3225 GL Hellevoetsluis
jtenthije@hetnet.nl
www.knnv.nl/voorne/03-werk-groepen/c-vlinderwg/VlinderWG.htm

Insectenwerkgroep KNNV Waterweg Noord

Jan Scheffers
Van der Hoevenstraat 2
2671 EG Naaldwijk

't Duumpje West-Zeeuwsch-Vlaanderen

Anna Almekinders
Olieslagersweg 1
4525 LC Retranchement
vlinders@duumpje.nl
www.duumpje.nl

Woerden

Mieke de Haan
Van Teylingenweg 148
3471 GH Kamerik
m.dehaan3@freeler.nl

IJhorst

Frank van der Ende
E. Vosland 12
7951 CM Staphorst
frankvderende@hetnet.nl

sen, mensen voor natuur maakt het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit duidelijk het natuurbeleid meer op hoofdlijnen te willen gaan sturen. Een van de consequenties is dat het ministerie meer organisaties uit de samenleving verantwoordelijk wil maken voor het realiseren van de natuurdoelen: het natuurbeleid moet worden 'vermaatschappelijkt'. Dat is natuurlijk mooi gezegd en past in het tijdsbeeld, maar hoe geef je dat handen en voeten? Om een aanzet te geven voor een antwoord op die vraag heeft het ministerie aan diverse auteurs gevraagd hun visie op het begrip 'medeverantwoordelijkheid' te geven in de vorm van een kort essay. Dat heeft geresulteerd in een bundel van negen essays voorafgegaan door een heldere inleiding. In de essays zijn duidelijk verschillende invalshoeken gekozen. Naast een terugblik een definitiebeschuwing, naast een blik vanuit communicatie ook een bestuurskundige analyse en naast het oppakken van het begrip medeverantwoordelijkheid door overheden ook de kansen inventariserend van nieuwe markten. De bundel wordt afgesloten met een bespreking van de essays door enkele prominente Nederlanders, waaronder Boris van der Ham, Tweede Kamerlid voor D'66 en verantwoordelijk voor het extra geld in 2004 voor het verspreidingsonderzoek aan flora en fauna. Hoewel niet alle essays even lekker leesbaar zijn, hetzij door stroef taalgebruik, hetzij door het wel erg abstracte karakter van de inhoud, is de bundel zeer de moeite waard. Al was het alleen maar om te illustreren dat achter een op het oog relatief simpele koerswijziging in het beleid een complexe denk- en begrippenwereld schuilgaat die tenminste eerst fatsoenlijk geoperationaliseerd moet worden voordat beleids taal kan worden omgezet in daden. En of de natuur er beter van wordt is dan nog maar de vraag...

Theo Verstrael

Onderstaande tentoonstellingen van De Vlinderstichting zijn ondergebracht bij ExpoRent. Informatie over verhuur en beschikbare perioden is te verkrijgen bij ExpoRent, tel. 0481 420164, of exporent@eco-markt.nl. Of kijk op www.eco-markt.nl/exporent.

- *Herstel dagvlinders* gaat in op achtergronden van de achteruitgang van de dagvlinders en de mogelijkheden die er zijn voor herstel. Aan de hand van een viertal voorbeelden wordt informatie gegeven over het leven van vlinders en de eisen die ze aan hun omgeving stellen. Huurprijs: € 350,- per vier weken.
- *Vlinders in de duinen* is een fraai vormgegeven tentoonstelling over het Nederlandse duingebied en de vlinders die daar voorkomen. Met informatie over de biologie van vlinders, ecologische aspecten, leefgebieden, de achteruitgang van vlinders en de mogelijkheden voor behoud, herstel en ontwikkeling. Huurprijs: € 350,- per vier weken.
- *Bescherm dagvlinders* gaat over het leven van vlinders, de bedreigingen waaraan de leefgebieden van vlinders blootstaan, en de maatregelen die zowel in het landelijk gebied als in de stedelijke omgeving nodig zijn om vlinders te beschermen. Huurprijs: € 225,- per vier weken.
- *Vlinders in het veenweidegebied* behandelt vlindersoorten die kenmerkend zijn voor het veenweidegebied. Huurprijs: € 75,- per vier weken.
- *Tuinieren met planten en dieren* stimuleert mensen om hun tuin op een natuurvriendelijke manier in te richten en te onderhouden. De tentoonstelling wordt beheerd door De Vlinderstichting namens het platform 'Tuinieren met planten en dieren'. Huurprijs: € 125,- per vier weken.

10 mei 2004, 20.00 uur
Vlinders en libellen in Noord-Holland - Jaap Bouwman
 Aula G.S.G. Schagen, Hofstraat 11 te Schagen
 Informatie:
 Groei&Bloei afdeling Schagen, mevr. T. van der Veen, tel. 0227 - 59 33 99.
 Toegang: gratis.

26 mei 2004, 20.00 uur
Vlinders in hun omgeving; hoe zijn ze te herkennen - Kars Veling
 Milieucentrum Spijkenisse, Van der Nootstraat 4, Centrumpark Spijkenisse.
 Informatie:
 KMTP Groei&Bloei, Els Bleijenberg, tel. 0181 636383
 Toegang: gratis voor leden, € 2,50 voor niet-leden.

27 mei 2004, 20.00 uur
Vlinders - Jaap Bouwman
 Milieu Educatie Centrum, Geinoord 9, Nieuwegein.
 Informatie:
 de heer G. Koning, tel. 030 6055514.

Zaanstreek
 Mevr. H. Roode-Woudstra
 Postbus 223
 1500 EE Zaandam

Vlinder- en libellenwerkgroep Zeeland
 Anton Baayens
 Grote Abeele 40
 4388 VW Oost Souburg
famba@zeelandnet.nl
clubnet.zeelandnet.nl/vlinder

Zeeuws-Vlaanderen (Oost)
 Joop de Bakker
 Pastoor Willemsstraat 5
 4586 AJ Lamswaarde

Zuid-Kennemerland
 Jacques Clemens
 Vogelenzangseweg 366
 2114 CL Vogelenzang
jac.clemens@hetnet.nl
www.knnv.nl/haarlem/dagvlinderwerkgroep.htm

Libellenwerkgroep Zuid-Kennemerland
 F. Koning
 M. Hobbemastraat 37
 2102 BJ Heemstede
koning.f@wolmail.nl
www.knnv.nl/haarlem/libellenwerkgroep.htm

Zoetermeer
 Anja van Beek
 Turfberg 16
 2716 LT Zoetermeer
famvbeek@wanadoo.nl

Zuidwolde
 Jan de Haas
 Jan Westerhuisstraat 2
 7924 RE Veeningen
j.a.dehaas@hetnet.nl

<advertentie>

La Boucoule

Meer dan 100 hectare rust en ruimte in de Haute Provence

- Enkele verspreide kampeerplaatsen
- Verschillende ruimtes te huur in monumentale boerderij (4-12 pers)
- Veel excursiemogelijkheden (planten, vogels, fossielen, ...)
- Groot zwembad
- Mogelijkheid tot meeën
- Biologische groenten uit eigen tuin
- Wandelen met ezel

Nora Roman-Duijm en Ewald Zimmermann
 La Boucoule, F 26570 Montbrun les Bains
 tel. : 0033475288649
 email : laboucoule2@wanadoo.fr